

รายงานผลการดำเนินโครงการ สืบเสาะหัตถ์ สานใจสู่ชุมชน

ทีมเยาวชนลูกหว้า
ต้นกล้าคุณธรรม

ทีมเยาวชนลูกหว้า ต้นกล้าคุณธรรม

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชามุเคราะห์”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารรายงานผลการดำเนินโครงการสร้างเด็กและเยาวชนต้นแบบ รู้ รัก สามัคคี และสำนึกความเป็นไทย ของกลุ่มเยาวชนลูกหัวต๋นกล้าคุณธรรม ฉบับนี้จัดขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกรับรางวัล ระดับเพชร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินโครงการขึ้นมา เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกทางความคิดพัฒนาศักยภาพ เรียนรู้การทำงานเป็นทีผ่านการศึกษา ค้นคว้าและปฏิบัติจริงร่วมกับบุคลากรในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ภายใต้กรอบแนวคิด “รู้ รัก สามัคคี” สามารถนำความรู้ไปขยายผลต่อยอดและเป็นเครือข่ายดำเนินงานด้านการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในระดับพื้นที่ ขยายผลโครงการให้รับทราบในวงกว้างนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือพัฒนาในระดับชาติต่อไป

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู บุคลากร เครือข่ายความร่วมมือ ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักเรียนโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” ทุกท่านที่ได้ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานมาโดยตลอด จนสามารถทำให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ โอกาสนี้

ทีมเยาวชนลูกหัวต๋นกล้าคุณธรรม
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
๑. ชื่อทีม	๑
๒. สถานที่ดำเนินการ	๑
๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ	๑
๔. วัตถุประสงค์โครงการ	๑
๕. เป้าหมายหรือผลลัพธ์ของโครงการที่กำหนดไว้	๑
๖. ระยะเวลาดำเนินการ	๒
๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	๒
๘. งบประมาณดำเนินการ	๕
๙. บุคคล หน่วยงาน หรือเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือ	๕
๑๐. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ	๖
๑๑. ผลงานหรือผลผลิตที่สามารถนำไปต่อยอดหรือพัฒนาในระยะต่อไป	๖
๑๒. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ	๗
๑๓. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการต่อไป	๗
ภาคผนวก	๘
- บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)	๑๐
- ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่	๑๔
- ภาพกิจกรรมการพัฒนาเจตสีจากการย้อมผ้า	๑๗
- ภาพกิจกรรมการนำองค์ความรู้เผยแพร่	๒๑
- กระบวนการวิเคราะห์เจตสี	๒๔
- ภาพกิจกรรมการผลิตสินค้าและการจำหน่าย	๒๖
- ภาพกิจกรรมการประกวดการออกแบบลายผ้า	๓๕

แบบรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการสร้างเด็กและเยาวชนต้นแบบ รู้ รัก สามัคคี และสำนึกความเป็นไทย

๑. ชื่อทีม.....เยาวชนลูกหัวตันกล้าคุณธรรม.....จังหวัด.....นครพนม.....
โครงการ.....สี่เส้นเส้นใย สานใจสู่ชุมชน.....

๒. สถานที่ดำเนินการ

๑. โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชาชนเคราะห์”
ตำบล นาหว้า อำเภอ นาหว้า จังหวัด นครพนม
๒. วิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาพระ ตำบล นาหว้า อำเภอ นาหว้า
จังหวัด นครพนม.....

๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ (สมาชิกในทีม)

(๑) นางสาวทักษพร โคตบิน.....
(๒) นางสาวจุฑารัตน์ ชินโคตร.....
(๓) นางสาวณัฐริกา อ้อยรักษา.....

๔. วัตถุประสงค์โครงการ

- ๑) เพื่อศึกษากระบวนการย้อมเส้นใยฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มุงคล
- ๒) เพื่อพัฒนาเจดสีการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มุงคล ๙ ชนิด
- ๓) เพื่อฝึกทักษะการย้อมฝ้าย การทอผ้า สามารถสร้างรายได้และต่อยอดเป็นอาชีพได้
- ๔) เพื่อพัฒนาการออกแบบลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
- ๕) เพื่อนำองค์ความรู้เผยแพร่ให้กับวิสาหกิจชุมชน ผ่านสื่อออนไลน์

๕. เป้าหมาย หรือผลลัพธ์ของโครงการที่กำหนดไว้

การดำเนินโครงการสี่เส้นเส้นใยสานใจสู่ชุมชนกำหนดเป้าหมายเพื่อศึกษากระบวนการย้อมเส้นใยฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มุงคล และการพัฒนาเจดสีที่ได้จากการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มุงคล ๙ ชนิด นักเรียนได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการย้อมฝ้ายและการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสามารถนำองค์ความรู้ใหม่เผยแพร่ให้กับวิสาหกิจชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ และสามารถออกแบบลวดลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด สามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน จากผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือที่ย้อมจากไม้มุงคล และจำหน่ายผ่านทาง Online เพื่อเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดลูกค้าใหม่และเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

๖. ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖...
ถึง วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗.....

๗. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน (อธิบายโดยระบุขั้นตอนว่าทำอะไร ที่ไหน กับใคร อย่างไร ในช่วงเวลาใด)

ลำดับที่	ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา
๑	<p>ขั้นเตรียมความพร้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อกำหนดกรอบการดำเนินงาน - ร่วมปรึกษาหาหรือเรื่องที่น่าสนใจในชุมชน 	ตุลาคม ๒๕๖๖
๒	<p>ขั้นสำรวจ/วางแผนการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลงพื้นที่สำรวจประเด็นปัญหา หรือประเด็นการพัฒนาที่น่าสนใจในชุมชน - วางแผนการรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำแผนงานโครงการ 	ตุลาคม ๒๕๖๖
๓	<p>ขั้นลงมือดำเนินงาน</p> <p>๑) ศึกษาชนิดของไม้มงคลที่มีในท้องถิ่น</p> <p>๒) ศึกษากระบวนการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล และการเพิ่มเฉดสี ด้วยการเพิ่มสารช่วยติดสี โดยขั้นตอนกระบวนการย้อมยัตหลัก “พอดี พอเหมาะ พอควร” ดังนี้</p> <p>(๒.๑) ตั้งขันธ ๕ และ ขันธ ๘ พร้อมเงิน ๑๒ บาท เป็นเคล็ด เพื่อบูชาไม้มงคลให้เกิดความเป็นสิริมงคลก่อนการย้อมผ้า</p> <p>(๒.๒) นำเปลือกไม้มงคล ๙ ชนิด มาแช่น้ำ ๑ คืน นำมาต้ม ประมาณ ๒๐ - ๓๐ นาที</p> <p>(๒.๓) กรองเอาน้ำต้มเปลือกไม้ ด้วยผ้าขาวบาง โดยแยกเปลือกไม้ออกจากน้ำที่ต้ม</p> <p>(๒.๔) นำน้ำย้อมขึ้นตั้งไฟ และเติมเกลือแกงลงไปเพื่อเพิ่มสารติดสีในการย้อมผ้า</p> <p>(๒.๕) นำฝ้ายที่เตรียมไว้ลงย้อม ๒๐ - ๓๐ นาทีและกลับด้านของฝ้ายทุก ๕ นาที</p> <p>(๒.๖) นำฝ้ายที่ย้อม ขึ้นจากหม้อย้อม บิดให้หมาด แล้วนำไปล้างน้ำเปล่าจนน้ำล้างใส</p> <p>(๒.๗) นำฝ้ายที่ล้างเสร็จแล้วมาแช่น้ำยาปรับผ้านุ่มประมาณ ๕-๑๐ นาที เพื่อเพิ่มความนุ่มนวล และเป็นการถนอมเส้นฝ้าย</p> <p>(๒.๘) จากนั้นนำฝ้ายที่แช่ ขึ้นตาก โดยบิดให้หมาด ตากในที่ร่มที่ลมโกรกหรือแดดรำไร</p> <p>(๒.๙) เมื่อเส้นฝ้ายแห้งแล้วจะให้เฉดสีน้ำตาลซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสีที่ได้จากการย้อมด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด</p> <p>(๒.๑๐) เมื่อเราได้ฝ้ายที่ย้อมตามสีที่ต้องการแล้วสามารถนำไปสู่กระบวนการทอผ้าต่อไป</p>	พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ลำดับที่	ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา
	<p>๓) นำฝ้ายที่ย้อมด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด ที่และจากการใส่สารช่วยติดสีนำไปตรวจวิเคราะห์เจดสี จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร</p> <p>๔) นำผลของการศึกษาระบบการย้อมฝ้ายจากไม้มงคลด้วยสารช่วยติดสีไปขยายผลต่อยอดร่วมกับชุมชนและให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการวิทยาศาสตร์ที่ใช้อธิบายผลของการศึกษากับชาวบ้าน</p> <p>๕) วิทยากรจากวิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาพระมาฝึกอบรมเรื่องการทอผ้าให้กับนักเรียนพร้อมทั้งรับซื้อผ้าทอฝีมือของนักเรียน</p> <p>๖) นักเรียนนำเสนอการย้อมฝ้ายจากไม้มงคล นำเสนอความหมายของสีผ้าจากไม้มงคลทั้ง ๙ ชนิด ให้เป็นที่รู้จักผ่านช่องทางออนไลน์</p>	ธันวาคม - มกราคม ๒๕๖๖
๔	<p>ขั้นขยายผลการดำเนินงาน</p> <p>๑) นักเรียนถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนภายในโรงเรียน ส่งเสริมทักษะอาชีพการย้อมผ้าและทอผ้า สร้างรายได้ระหว่างเรียน ส่งต่อให้กับนักเรียนรุ่นสู่รุ่น</p> <p>๒) นักเรียนนำผ้าทอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ทำปกสมุด ส่วนเศษผ้าที่เหลือสามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นเล็ก ๆ เช่น เข็มกลัดเสื้อ กีบติดผม</p> <p>๓) นักเรียนนำเสนอผ่านช่องทางออนไลน์ นำเสนอความรู้เรื่องการย้อมเส้นใยจากไม้มงคล ๙ ชนิด การทอผ้าสร้างอาชีพ สืบทอดภูมิปัญญาสู่รุ่นลูกหลาน ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น และเพิ่มช่องทางการกระจายผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไม้มงคลให้มากยิ่งขึ้น</p>	มกราคม ๒๕๖๗

ตาราง : ผลการศึกษาเส้นฝ้ายที่ย้อมจากธรรมชาติด้วยเปลือกไม้มงคล ๙ ชนิด

ประเภทไม้ มงคล	ชนิดของไม้ มงคล	สารช่วยติดสี	สีของ เส้นฝ้าย	รูปภาพเส้นฝ้าย
ไม้มงคลหลัก	ขนุน	เกลือ	สีเหลืองไข่/ สีครีม	
	คูณ	เกลือ	สีน้ำตาล/ สีเหลืองอมเขียว	
	สัก	เกลือ	สีเหลืองแดง/ครีม/ กากี	
ไม้มงคลรอง	มะม่วง	เกลือ	สีเหลือง	
	ประตู	เกลือ	สีน้ำตาล	
	มะยม	เกลือ	สีน้ำตาลอมส้ม	
	ยอ	เกลือ	สีส้มอ่อน	
	เพกา	เกลือ	สีเหลืองเขียว	
	คราม	เกลือ	สีคราม	
ไม้มงคลหลัก + ไม้มงคลรอง	ไม้มงคล ๙ ชนิด	เกลือ + น้ำปูนใส	สีน้ำตาล	

จากการศึกษา การย้อมเส้นฝ้ายจากธรรมชาติด้วยไม้มงคล ประกอบด้วยไม้มงคลหลัก ได้แก่ เปลือกขนุน พักคูณ และเปลือกสัก และไม้มงคลรอง ได้แก่ เปลือกมะม่วงเขียวเสวย เปลือกประตู เปลือกมะยม เปลือกยอ เปลือกเพกา และคราม ซึ่งเป็นไม้มงคลที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น พบว่า สีของฝ้ายที่ย้อมด้วยไม้มงคลมีโทนสีเย็นตา สีพาสเทลเข้ากับสมัยนิยม ร่วมสมัย เป็นสีที่ต้องการของตลาด และเมื่อเพิ่มสารช่วยติดสีด้วยเกลือจะทำให้ได้สีน้ำตาลสม่ำเสมอ ทีมเยาวชนลูกหว้า ต้นกล้าคุณธรรมมีความพึงพอใจในสีเส้นฝ้ายที่ได้เป็นอย่างมาก เส้นฝ้ายมีความนุ่มเป็นเอกลักษณ์ของผ้าที่ย้อมจากไม้มงคล นอกจากนี้สีเส้นสวยงามจากธรรมชาติแล้วยังมีความหมายที่ดีเป็นสิริมงคล ส่งผลทางใจต่อผู้สวมใส่อีกด้วย เช่น เปลือกต้นราชพฤกษ์ หรือต้นคูณ หมายถึง สิ่งดีๆ, สิริมงคลในความหมายของชาวอีสาน ที่เรียกว่า “ค้ำคูณ” หรืออาจจะหมายถึง การเพิ่มขึ้นแบบทวีคูณ ให้สีเหลือง และสีน้ำตาลไหม้อยู่ มีความหมายถึง ผู้คนให้การเอ็นโยสรรเสริญ ยกยอในสิ่งที่ดีสิ่งที่งาม

๘. งบประมาณดำเนินการ จำนวน.....๓๐,๐๐๐.....บาท
 งบประมาณที่ได้รับของโครงการ/กิจกรรม จำนวน ๓๐,๐๐๐. บาท ใช้ไปจำนวน .....๓๐,๐๐๐.....บาท
 คงเหลือ จำนวน.....-..... บาท
 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น (ถ้ามี) ระบุ .....

โดยมีรายการค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มีดังนี้

ลำดับที่	รายการค่าใช้จ่าย (ระบุพอสังเขป)	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ค่าหม้อต้ม	๑,๐๕๐
๒	ค่าเตาถ่าน	๘๐๐
๓	ค่าวัสดุ อุปกรณ์ การต้มฝ้าย	๖,๒๕๐
๔	ค่าเปลือกไม้	๒,๐๐๐
๕	ค่าเครื่องสูก ๒ ชุด	๓,๐๐๐
๖	ค่าตอบแทนวิทยากร	๑,๒๐๐
๗	ค่าฝ้าย (ใช้ต้ม)	๓,๐๐๐
๘	อุปกรณ์จัดแหล่งเรียนรู้โรงทอผ้า	๒,๘๐๐
๙	ตัวอย่างผ้าทอไหมมงคล	๒,๕๐๐
๑๐	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒,๐๐๐
๑๑	ค่าป้ายโครงการ	๕,๔๐๐
	รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๓๐,๐๐๐

๙. บุคคล หน่วยงาน หรือเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

- ๑) สถานักเรียนโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”
- ๒) ศูนย์หัตถกรรมวัดธาตุประสิทธิ์ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
- ๓) วิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาพระ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้
- ๔) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
สถานที่ตรวจวิเคราะห์ชนิดสีของผ้าทอจากไหมมงคล
- ๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จังหวัดสกลนคร
สนับสนุนในการดำเนินโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการต้มฝ้ายและการทอผ้า
- ๖) พัฒนาชุมชนอำเภอนาหว้า และพัฒนาชุมชนจังหวัดนครพนม
- ๗) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สกลนคร

๑๐. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

๑๐.๑ ประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ

- (๑) มีความรู้ความเข้าใจวิธีการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด
- (๒) มีทักษะการย้อมผ้าและการทอผ้า สามารถสร้างรายได้ และต่อยอดเป็นอาชีพในอนาคต
- (๓) สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เป็นผลงานของตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- (๔) มีความตระหนักและให้ความสำคัญเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑๐.๒ ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

- (๑) ชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ใหม่ในการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล
- (๒) ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าไทยคงอยู่คู่สังคมอย่างยั่งยืน
- (๔) ชุมชนมีแรงงานที่มีทักษะการย้อมผ้าและการทอผ้าเพิ่มมากขึ้น
- (๕) ชุมชนมีพื้นฐานทางความคิดที่จะพัฒนาต่อยอดในรูปแบบที่หลากหลาย
- (๖) ชุมชนสามารถทอผ้า ที่เพิ่มมูลค่าของราคาขายได้ เพราะการทอผ้าจากสีไม้มงคลเป็นที่นิยม ร่วมสมัย และเชื่อเรื่องการเป็นสิริมงคล จึงเป็นที่ต้องการของตลาด
- (๗) สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- (๘) ภูมิปัญญาการทอผ้าสามารถเป็นจุดกำเนิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้
- (๙) การย้อมผ้าจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล เป็นการรักษาสีงแวดล้อม ส่งเสริมการรักษาโลก

๑๑. ผลงานหรือผลผลิตที่สามารถนำไปต่อยอดหรือพัฒนาในระยะต่อไป

- (๑) การศึกษาต้นทุนในการจัดหาวัตถุดิบไม้มงคลในการย้อมผ้าเพื่อพัฒนาต่อยอดสินค้าของชุมชน
- (๒) การจัดเก็บรวบรวมองค์ความรู้และจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดเอกลักษณ์ของชาวอำเภอนาหว้า รวมทั้งเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ในวงกว้างต่อไป
- (๓) การศึกษาความต้องการของตลาด จะช่วยให้การพัฒนาสินค้ามีประสิทธิภาพและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า
- (๔) การสร้างจุดเด่นของสินค้าและเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอนาหว้า การออกแบบลายผ้า อัตลักษณ์พื้นถิ่น
- (๕) ขยายผลองค์ความรู้ให้กับนักเรียนในโรงเรียนที่มีความสนใจเพิ่มมากขึ้น
- (๖) ขยายผลองค์ความรู้กับภาคีเครือข่ายโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมโครงการ
- (๗) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการสามารถฝึกทักษะการย้อมผ้าและการทอผ้าสร้างรายได้และต่อยอดเป็นอาชีพในอนาคต
- (๘) นำองค์ความรู้ที่ค้นพบขยายผลให้ชุมชนได้ศึกษาและทดลองการย้อมผ้าจากไม้มงคล
- (๙) ดำเนินการประยุกต์ ดัดแปลง รูปแบบ สี สัน ลวดลาย ของผ้าทอเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- (๑๐) การจำหน่ายรูปแบบตลาด online เพื่อเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

- (๑๑) เพิ่มกิจกรรมการบูรณาการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มสาระต่างๆ
- (๑๒) จัดกิจกรรมประกวดการออกแบบสายผ้าด้วยโปรแกรมต่างๆ เพื่อให้ได้สายผ้าตามสมัยนิยมตามเทรนของวัยรุ่น ร่วมสมัยและตามความต้องการของตลาด
- (๑๓) การปลูกป่าไม้มงคลในบริเวณโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และลดต้นทุนการผลิต
- (๑๔) สร้างผลิตภัณฑ์จากผ้าทอที่มีเอกลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

๑๒. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ รวมถึงวิธีการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา

ลำดับที่	ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน	วิธีการแก้ปัญหา
๑	เรื่องเวลาในการดำเนินโครงการ บางครั้งจำเป็นต้องใช้เวลาที่ตรงกับเวลาเรียนปกติ ดำเนินกิจกรรมทำให้เรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน	การแบ่งเวลาที่ว่างในการทำงานเกี่ยวกับการเรียน และให้เพื่อนช่วยสอนเนื้อหาที่เรียนไม่ทันเพื่อน หรือเรียนซ่อมเสริมจากครูผู้สอน
๒	วันหยุดในบางโอกาสต้องมาดำเนินกิจกรรมที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ แต่ในขณะที่เดียวกันต้องช่วยงานผู้ปกครองที่บ้าน	ชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจ ขอความเห็นใจจากท่านเอาความสำเร็จของโครงการที่ทำไปให้ผู้ปกครองได้ชื่นชม
๓	เกิดความท้อแท้เมื่อเจออุปสรรคในการทำงาน	ฝึกความเพียรพยายามและความอดทน เห็นคุณค่าในตัวเอง ในการทำงานที่กระทำประโยชน์เพื่อชุมชนและสังคมส่วนรวม

๑๓. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการต่อไป

- ๑) การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินโครงการ
- ๒) ศึกษาการย้อมผ้าจากเปลือกไม้ชนิดอื่นๆ ที่ให้สีสันทัดต่างกันไป
- ๓) รวบรวมข้อมูลมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยว เชื่อมกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในพื้นที่ชุมชน
- ๔) การปลูกป่าไม้มงคลในบริเวณโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และลดต้นทุนการผลิต
- ๕) สร้างผลิตภัณฑ์จากผ้าทอที่มีเอกลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า

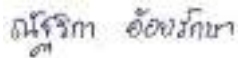
๑๔. จัดทำสื่อเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น Presentation, Infographic หรือภาพประกอบ โดยจัดส่งเป็น File .pdf หรือ วิดิทัศน์ความยาวไม่เกิน ๕ นาที โดยจัดส่งเป็น Link (ถ้ามี)

(ลงชื่อ) .....หัวหน้าทีม
(...นางสาวทักษพร โคตปิน...)
วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(ลงชื่อ) .....สมาชิกในทีม
(...นางสาวจุฑารัตน์ ชินโคตร...)
วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(ลงชื่อ) .....สมาชิกในทีม
(...นางสาวณัฐริกา อ้อยรักษา...)
วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(ลงชื่อ)ผู้ .....รับรอง
(...นายสุรศักดิ์ชาติกรณ์...)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม
“ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”
วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
การดำเนินงานภายใต้โครงการ “สีสันเส้นใย สานใจสู่ชุมชน”
ระหว่างกลุ่มเยาวชนลู่หว้าต้นกล้าคุณธรรม (เด็กอวดทำดี)
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”

และ

วิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาพระ ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

*****

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ทำขึ้นระหว่าง ระหว่างกลุ่มเยาวชนลู่หว้าต้นกล้าคุณธรรม (เด็กอวดทำดี) โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” และ วิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาพระ ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ สืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง โดยการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ผ้าไทยศิลปะอันล้ำค่าของชาติให้ดำรงอยู่ปรากฏเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยและเป็นความชื่นชมของชาวโลก
- ๑.๒ เพื่อเชิดชูอัตลักษณ์คุณค่าผ้าท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้เกิดกระแสความนิยมการแต่งกายผ้าไทยแก่ประชาชนทั่วไป
- ๑.๓ เพื่อสืบสาน อนุรักษ์ผ้าท้องถิ่นให้คงอยู่ในแผ่นดินสืบไป และยังสนับสนุนส่งเสริมการสร้างงานสร้างอาชีพและเสริมสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับกลุ่มสตรีในชุมชน

๒. กิจกรรมความร่วมมือ

- ๒.๑ การศึกษาเรียนรู้กระบวนการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล
- ๒.๒ การพัฒนาเจดสีการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด
- ๒.๓ สนับสนุน ส่งเสริมการฝึกทักษะการย้อมฝ้าย การทอผ้า สามารถสร้างรายได้และต่อยอดเป็นอาชีพ
- ๒.๔ การสืบสานแนวคิดวิถีความเชื่อวิธีการย้อมฝ้ายด้วยไม้มงคลและการเสริมสิริมงคลให้กายและใจ
- ๒.๕ นำองค์ความรู้เผยแพร่วิธีการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด ที่เพิ่มสารช่วยติดสีขยายผลออกสู่ชุมชน

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้อยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือกัน และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเป็น ๒ ฉบับ มีความถูกต้อง ตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านเข้าใจตาม ข้อตกลง โดยละเอียดตลอดแล้ว จึงได้ลงนามลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ และยึดถือไว้ฝ่ายละ ๑ ฉบับ

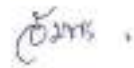
ลงนาม ณ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(ลงนาม)

(นายสุรศักดิ์ ชาติกรณ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม
“ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”

(ลงนาม)

(นางอัมพร วะชุม)
ประธานศูนย์วิสาหกิจการทอผ้าบ้านนาพระ

(ลงนาม)

(นางสาวสกลวรรณ ผิวเดช)
พยาน

(ลงนาม)

(นางมณีนีรัตน์ กายราช)
พยาน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)
การดำเนินงานภายใต้โครงการ “สีสันเส้นใย สานใจสู่ชุมชน”
ระหว่างกลุ่มเยาวชนลู่หว้าต้นกล้าคุณธรรม (เด็กอวดทำดี)
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”
และ
ศูนย์หัตถกรรมวัดธาตุประสิทธิ์ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

*****

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ทำขึ้นระหว่าง ระหว่างกลุ่มเยาวชนลู่หว้าต้นกล้าคุณธรรม (เด็กอวดทำดี) โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” และ วิสาหกิจชุมชนทอผ้าพื้นเมืองบ้านนาพระ ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ สืบสานพระราชปณิธานสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง โดยการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ผ้าไทยศิลปะอันล้ำค่าของชาติให้ดำรงอยู่ปรากฏเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยและเป็นความชื่นชมของชาวโลก
- ๑.๒ เพื่อเชิดชูอัตลักษณ์คุณค่าผ้าท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้เกิดกระแสความนิยมการแต่งกายผ้าไทยแก่ประชาชนทั่วไป
- ๑.๓ เพื่อสืบสาน อนุรักษ์ ผ้าท้องถิ่นให้คงอยู่ในแผ่นดินสืบไป และยังสนับสนุนส่งเสริมการสร้างงานสร้างอาชีพ และเสริมสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับกลุ่มสตรีในชุมชน

๒. กิจกรรมความร่วมมือ

- ๒.๑ การศึกษาเรียนรู้กระบวนการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล
- ๒.๒ การพัฒนาเจดสีการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด
- ๒.๓ สนับสนุน ส่งเสริมการฝึกทักษะการย้อมฝ้าย การทอผ้า สามารถสร้างรายได้และต่อยอดเป็นอาชีพ
- ๒.๔ การสืบสานแนวคิดวิถีความเชื่อวิธีการย้อมฝ้ายด้วยไม้มงคลและการเสริมสิริมงคลให้กายและใจ
- ๒.๕ นำองค์ความรู้เผยแพร่วิธีการย้อมฝ้ายจากสีธรรมชาติด้วยไม้มงคล ๙ ชนิด ที่เพิ่มสารช่วยติดสีขยายผลออกสู่ชุมชน

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้อยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือกัน และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน บันทึกข้อตกลงความร่วมมือฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นเป็น ๒ ฉบับ มีความถูกต้อง ตรงกัน ทุกฝ่ายได้อ่านเข้าใจตามข้อตกลง โดยละเอียดตลอดแล้ว จึงได้ลงนามลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ และยึดถือไว้ฝ่ายละ ๑ ฉบับ

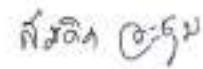
ลงนาม ณ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(ลงนาม)

(นายสุรศักดิ์ ชาติกรณ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม
“ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์”

ลงนาม

(นางสมคิด วะชุม)
ศูนย์หัตถกรรมวัดธาตุประสิทธิ์

(ลงนาม)

(นางมณีรัตน์ กายราช)
ครูที่ปรึกษาโครงการ

พยาน

(ลงนาม)

(นางสาวสกลวรรณ ผิวเดช)
ครูที่ปรึกษาโครงการ

ภาพกิจกรรม
ลงพื้นที่เรียนรู้วิธีการย้อมผ้าและการทอผ้า ณ ศูนย์วิสาหกิจชุมชนบ้านนาพระ

ลงพื้นที่สำรวจประเด็นที่สนใจพัฒนา

สับเปลือกไม้ให้มีขนาดบาง

ชั่งน้ำหนักของเปลือกไม้ก่อนนำไปแช่

แช่เปลือกไม้มกคลั่ว ๑ คืน

บูชาชั้น ๕ ชั้น ๘ และเงิน ๑๒ บาท ก่อนเริ่มการย้อม

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

กรองเอาน้ำต้มเปลือกไม้

เติมเกลือและคนเกลือให้ละลาย

ต้มน้ำเปลือกไม้

นำฝ้ายลงย้อมในหม้อต้ม

นำฝ้ายลงหม้อย้อม

เอาฝ้ายขึ้นจากน้ำย้อม ทำการบิดฝ้าย

นำฝ้ายไปล้างน้ำ จนน้ำสะอาด

แช่น้ำยาปรับผ้านุ่ม

บิดฝ้ายและกระตุกฝ้าย

นำฝ้ายมาตากจนแห้ง

นำฝ้ายที่ย้อมสู่กระบวนการทอผ้า

ภาพกิจกรรม
การพัฒนาเจดสีจากการย้อมเส้นใยฝ้ายจากไม้มงคล ๙ ชนิด

กลับฝ้ายทุก ๕ นาที

เมื่อย้อมครบเวลา นำฝ้ายขึ้น

บิดฝ้ายให้น้ำย้อมออก

นำฝ้ายไปล้างน้ำ

ล้างฝ้ายจนน้ำสะอาด

กระตุกฝ้าย นำฝ้ายไปตาก

ภาพฝ้ายที่ย้อมเสร็จเรียบร้อย นำไปตากให้แห้ง และนำไปทอผ้า

การปั่นฝ้ายใส่หลอด

การทอผ้าพันคอที่ย้อมฝ้ายจากไม้มงคล

ฝึกทักษะการทอผ้าให้มีความชำนาญ

ภาพกิจกรรม
การขยายองค์ความรู้ให้กับเครือข่ายนักเรียนที่มีความสนใจ
ณ ศูนย์การเรียนรู้การทอผ้า โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม

ภาพกิจกรรม
การนำองค์ความรู้เผยแพร่ให้กับวิสาหกิจชุมชนและผ่านสื่อออนไลน์

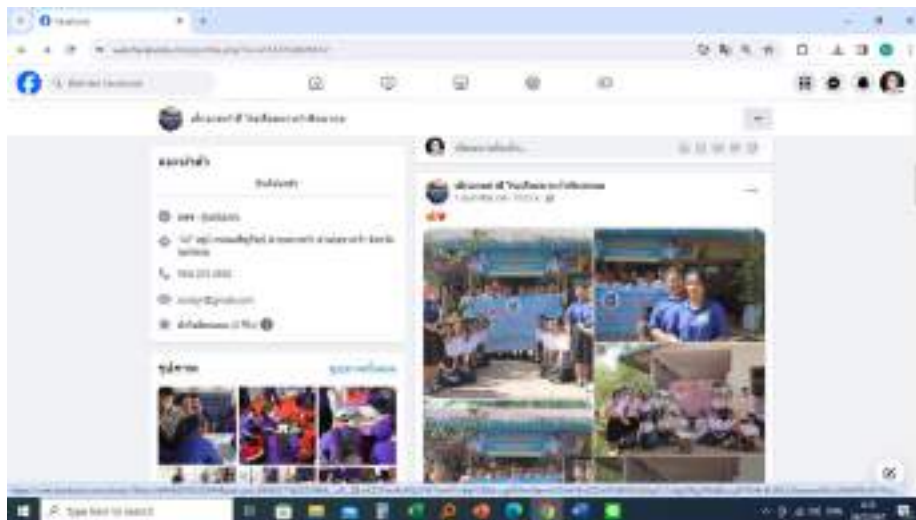

ผู้อำนวยการ สพม. นครพนม มาเยี่ยมชมผลงานของนักเรียน

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ชาติประสิทธิ์ประชาชนเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

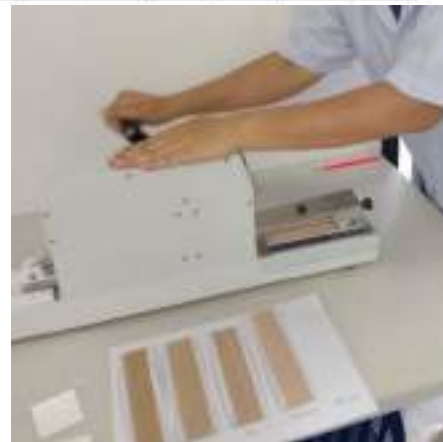
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ชาติประสิทธิ์ประชาชนคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

กระบวนการ การวิเคราะห์เจดสี
 การย้อมฝ้ายจากเปลือกไม้สีธรรมชาติ

ผลการทดสอบความคงทนต่อการซัก มาตรฐาน ISO105-C06

ลำดับ	ผ้าตัวอย่าง	ความคงทนต่อการซัก มาตรฐาน ISO105-C06						ความคงทนต่อการซัก มาตรฐาน AATCC TEST METHOD 8-2004		
		การติดเย็บสีบนผ้าขาว						การเปลี่ยนแปลงของสีผ้าขาว	จำนวนความคงทนของสีต่อการซัก	
		ละอิมเทศ	สีขาว	โบลอน	พอลีเอสเตอร์	อะคริลิก	ขนสัตว์		สีทอเดิม	สีทอใหม่
1	ผ้าขาว	4	4	3	3/4	4	2/3	4	4/5	3
2	ผ้าไหม	4/5	4/5	4/5	4/5	4	3	4	4/5	3/4
3	ผ้าฝ้าย	5	4/5	5	5	4/5	5	4/5	4	2
4	ผ้าไหม	4/5	4	4/5	5	4/5	3	4	4/5	2/3
5	ผ้าไหม	5	4/5	4	5	4/5	4	4/5	5	4/5

เครื่อง Crocktec Colour Fastness Tester
 ใช้ทดสอบความคงทนต่อการซัก

เครื่องIR (Infrared Rays) Dyeing Machineใช้ทดสอบ
 ความคงทนต่อการซัก

การเตรียมสารช่วยติดสี

สีของผ้าที่ได้จากการย้อมจากเปลือกไม้สีธรรมชาติ

ภาพกิจกรรม
จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากการทอผ้าฝ้ายมือของนักเรียน

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

เมื่อวันที่ ๙-๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ นักเรียนโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม
 ได้สาธิตการทอผ้าและนำเสนอโครงการคณิตศาสตร์สู่ตรการประมาณค่าการทอผ้า
 ของนักเรียน ต่อสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
 สยามบรมราชกุมารี ในงาน “สีสันพรรณไม้ เทิดไถ้บรมราชินีนาถ” ครั้งที่ ๑๑
 ณ สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ นักเรียนโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม ได้สาธิตการทอผ้า และการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มสาระต่างๆ ต่อสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จพระราชดำเนิน เนื่องในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ของโครงการ ศิลปอาชีพและในโอกาสเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชินีพันปีหลวง ทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ ๗๐ พรรษา ที่วัดพระธาตุประสิทธิ์และหอประชุมโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ชาติประสิทธิ์ประชาชนเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ไม้มงคล ๙ ชนิด ที่นำมาข้อมฝ้าย

ฝักคุณ

คำคุณ กตัญญู

ลักษณะฝักคุณ

เปลือกเรียบเกลี้ยงสีเทาอ่อน สีเทาอมน้ำตาล หรือสีน้ำตาล ปลายเป็นฝักทรงกระบอก มีวงเกลี้ยงสีดำ ยาว 20-60 ซม. ห้อยลงจากกิ่ง เมล็ดรูปแบนมน สีน้ำตาลเป็นมัน

ฝักคุณ เป็นพืชพื้นเมืองในแถบเอเชียใต้ มีฝักเกลี้ยง ฝักอ่อนมีสีเขียว เมื่อนักมีสีน้ำตาล น้ำตาลดำ นิยมนำมาข้อมไหมและฝ้าย เมื่อข้อมออกมาจะ ให้สีเทาดำ

ขบุน

เกอหนุน จุนเจือ สนับสนุนส่งเสริม

ลักษณะขบุน

เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ อยู่ในวงศ์เดียวกับสาเก สูง 15-30 เมตร ลำต้นและกิ่งเมื่อมีบาดแผลจะมี น้ำยางสีขาวข้นคล้ายน้ำนมไหล ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปรี ปลายใบทู่แกมแหลม โคนใบมน มีวโน ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน เนื้อใบหนา

ขบุน นิยมนำมาใช้ข้อมสี จะให้สีออกเหลืองนวล หรือสีกรัก โดยสี เหลืองที่ได้นั้นมาจากสาร MORIN ซึ่งเป็นสารในกลุ่มฟลาโวนอยด์ มีสีกรัก เป็นฝักที่นิยมใช้ในหมู่พระศตวรรษพระป่า และพระภิกษุเถรธรรม เพราะเนื่องจากถือคติว่า เป็นสีปอง เป็นสีที่เกิดจากธรรมชาติไม่ดูฉูดฉาด

มะม่วงเขียวเสวย

เสวยสุข

ลักษณะมะม่วงเขียวเสวย

เป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาด กลาง ลำต้นสูง ประมาณ 5-15 เมตร ลำต้นแตก ขดเล็กกิ่ง และกิ่งแขนงน้อย จนแตกเป็นทรงพุ่มโปร่ง เปลือกลำต้นแตกเป็นสะเก็ดขนาดเล็ก สีดำอมเทา

มะม่วงเขียวเสวย เป็นพืชที่นิยมปลูกกันมากในประเทศไทย โดยส่วนมากปลูกเพื่อรับประทาน นอกจากนี้ นิยมปลูกมะม่วงเขียวเสวยในภาชนะดินเผาโดยใส่ดินเหนียวอ่อน เขียว เขียวซีมา ขึ้นอยู่กับสารและวัสดุอื่นที่ ช่วยย้อม

รากยอ

ยกย่อง สรรเสริญ

ลักษณะรากยอ

ยอดเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรง กันข้าม ใบโตขนาดใบพลวง หน้าและหลัง ใบมีขนาด เล็กกว่ายอดบ้านเล็กน้อย ดอกออกเป็นช่อที่ซอกใบ ลักษณะคล้ายดอกช่อบ้าน สีขาว ผลเป็นผลรวม รูป ร่วง ค่อนข้างกลม เกือบจะไม่ไปนเป็นปมปมเหมือนผล ยอดบ้าน เปลือกรากสีน้ำตาล เนื้อในรากสีเหลือง

รากยอ ส่วนรากของยอดป่าซึ่งใช้สีน้ำตาล-ส้ม แต่ถ้าใช้ส่วนของเนื้อรากจะให้สีเหลือง หรือแก่นไม้แก่ก็ได้สีเหลืองทอง เหลืองเข้ม เหลืองเขียว นิยมใช้ย้อมผ้าไหม และไหมพรม เมื่อ เต็มเกล็ดของโคหะบางชนิดลงไปจะทำให้ได้สีแตกต่างกันออกไป และสีจะติดแน่นคงทน

คราม

สีของท้องฟ้า ร่มเย็น อบอุ่น

ลักษณะคราม

คราม เป็นไม้พุ่มเมืองในเอเชีย เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก มีกตกรหรือได้งอเล็กน้อย ใบประกอบแบบขนนก ดอกช่อ ใช้ทำสีย้อมผ้าครามมีกลิ่นฉุนจัด อินดิคนอน เมื่อนำต้นไปแช่น้ำ สารจะถูกเปลี่ยนเป็นอินดิกซิดและเมื่อถูกอากาศจะถูกเปลี่ยนเป็นอินดิโก-บลู ให้สีคราม ใช้เป็นยารักษาอาการทางประสาท บรรเทาอาการปวดแผลที่เกิดในบริเวณเขืออ่อน

คราม นิยมนำก๊วยครามทั้งใบมาแช่น้ำแล้ว เพื่อหมักเอา น้ำคราม มาย้อมผ้า สีที่ได้คือสีน้ำเงินเข้ม เรียกว่า สีคราม แต่ต้องย้อมซ้ำหลายครั้ง ครั้งแรก ๆ อาจได้เป็นสีฟ้าเข้ม ในการหมักนั้น กรรมวิธีที่เรียกว่าการ เคียงคราม หากทำไม่ถูกขั้นตอน ครามจะไม่ให้ สี เรียกว่า "ตาย" นำสีที่ย้อมสมบูรณ์จะแห้งเป็นสีเขียวเข้ม เมื่อโดน อากาศ จะเข้มขึ้นจนเป็นสีน้ำเงิน ถึงสีครามในที่สุด ชาวอีสานเรียกสี ครามว่าสีฉัด สีขม้อ หรือสีขม้อนิล ชาวอีสานตอนบนนิยมนำไปย้อมผ้า และมัดเป็นสาย เรียกว่า ผ้าย้อมคราม

ใบสั๊ก

ศักดิ์ศรีที่ยิ่งใหญ่

ลักษณะใบสั๊ก

ใบ - เป็นใบเดี่ยวใหญ่มาก ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ปลาย ใบแหลม โคนมน ยาว 25-30 เซนติเมตร กว้างเกือบเท่า ยาว ใบของต้นอ่อนจะใหญ่กว่านี้มาก ผิวใบมีขนสาก ปลายสีเขียวเข้ม ขยี้ใบสดจะมีสีม่วงเหมือนเลือด ตอก - มี ขนาดเล็ก สีขาวนวล ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ออกดอก และเป็นผลในช่วงเดือนมิถุนายน-ตุลาคม

ต้นสั๊ก ส่วนแก่มาต้มจะให้สีกากิ ขณะที่ส่วนใบจะให้สีแดงซึ่งใบสั๊กในแต่ละระยะจะให้สีสันทันต่างกันไป โดยเฉพาะใบอ่อน หากเราลอมขยี้ใบอ่อนสดของต้นสั๊กจะมีสี แดงเหมือนเลือด และเปลี่ยนเป็นสีคล้ำเมื่อถูกอากาศจากกาก

มะยม

นิยม ชมชอบ

ลักษณะมะยม

ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง เปลือกของลำต้นขรุขระมีสีเทาปนน้ำตาล เป็นใบประกอบ มีข้อออกเรียงสลับกันเป็น 2 แถว ออกเป็นช่อ แรกออกตามกิ่ง และลำต้น แต่ส่วนมากออกตามปลายกิ่งจนถึงยอด สำหรับรสชาติจะมีรสหวานอมฝาดหรือรสเปรี้ยว

มะยม ใช้เปลือกและเนื้อจากต้นไม้ชนิด *PHYLLANTHUS ACIDUS (L.) SKEELS*. ชาวบ้านจะสับเปลือกเนื้อต้นมะยมมา "บ่มร้อน" ต้มสกัดน้ำสี บ่มได้สีน้ำตาล อมแทนหรือสีจางลง ขึ้นกับอายุของต้นไม้

ประดู่

แข็งแกร้ง ร่มเย็น

ลักษณะประดู่

ประดู่ไม้ยืนต้นใบขนาดใหญ่ เปลือกนอกสีน้ำตาลเทา หนาแตกพยายๆ เป็นร่องลึก ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ โกล็ยอด ผลเป็นแผ่นกลมแบน มีปีกโอบรอบ มีเมล็ดเดี่ยวอยู่กลางผล เมื่อกินจะเป็นสีน้ำตาล

ประดู่ สามารถใช้ได้ทั้งส่วนเปลือกและแก่น โดยส่วนเปลือกจะให้สีน้ำตาล ในขณะที่แก่นของประดู่จะให้สีแดงแก่ ในต้นประดู่สามารถพบสารแทนนินได้แทบทุกส่วนของต้น ซึ่งสารนี้มักถูกนำไปใช้ในการบ่มเพื่อช่วยให้สีติดดีขึ้น จึงนิยมใช้เปลือกประดู่เป็นสารช่วยบ่มธรรมชาติเพื่อให้สีธรรมชาติติดทนยิ่งขึ้น

เพกา(ลื่นฟ้า)

วาจาศักดิ์สิทธิ์

ลักษณะเพกา

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง เนื้ออ่อน แตกกิ่งก้านน้อย ดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอดเป็นกลุ่ม ก้านช่อดอกยาว ฝัก ดอกย่อยมีขนาดใหญ่ ฝักดิบดอกสีเหลืองจะนวลเขียวแกมเขียว ส่วนโคนฝักมีสีม่วงแดง หนา เช่น ผลเป็นฝักรูปดาบแบน ขนาดใหญ่ สีน้ำตาล เมื่อแก่จะแตกตามยาว ภายในมีเมล็ดแบน สีขาวมีปีกบาง

เพกา จะใช้เปลือกของลำต้นในการชงดื่ม สามารถใช้ได้ทั้งเปลือกสดและเปลือกแห้ง การสกัดสีจากเพกาทำได้หลายวิธีและการใช้สารช่วยติดสีที่ต่างกัน ก็จะทำให้สีที่แตกต่างกัน หากใช้เปลือกสดกับสารส้มช่วยย้อม จะให้สีเหลืองสดใส แต่หากต้องการโทนสีเขียว อาจใช้สารติดสีจำพวก โซเดียมคาร์บอเนต น้ำสับปะรด หรือส้มลงไปในขณะย้อม

โครงการสร้างเด็กและเยาวชนต้นแบบ รู้ รัก สามัคคี และสำนึกความเป็นไทย รุ่นที่ ๒

ทีมเยาวชนลูกหว้า ต้นกล้าคุณธรรม

โครงการสืบสานไทย สานใจสุขุมชน

ภาพกิจกรรม
การประกวดการออกแบบลายผ้า

เชิญชวนนักเรียนระดับชั้น ม.1-6
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคมทุกคณ
ร่วมส่งผลงานการออกแบบลายผ้า

สามารถออกแบบได้โดยใช้
โปรแกรม GSP หรือ โปรแกรม GeoGebra
ส่งผลงานได้ที่เพจ เด็กอวดทำดี โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม
เพื่อชิงทุนการศึกษาและรางวัลอีกมากมาย!!!

ตัวอย่าง

รายละเอียดมีดังนี้

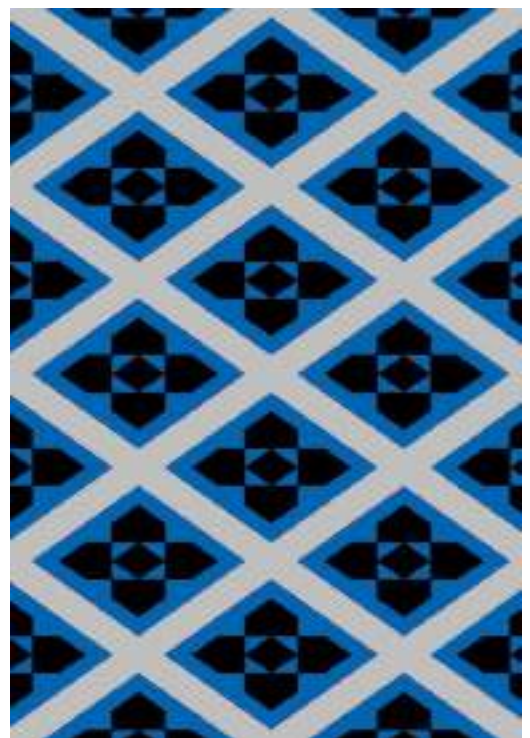
- ชื่อลายผ้าที่ออกแบบ
- บอกถึงแรงบันดาลใจในการออกแบบลาย
- บอกความหมายของลายผ้าที่ออกแบบ

สามารถส่งผลงานได้ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2567
ประกาศผล วันเสาร์ ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2567
มอบรางวัล วันจันทร์ ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567

กลุ่มเยาวชนลูกนาหว้า ตักกล้าคุณธรรม

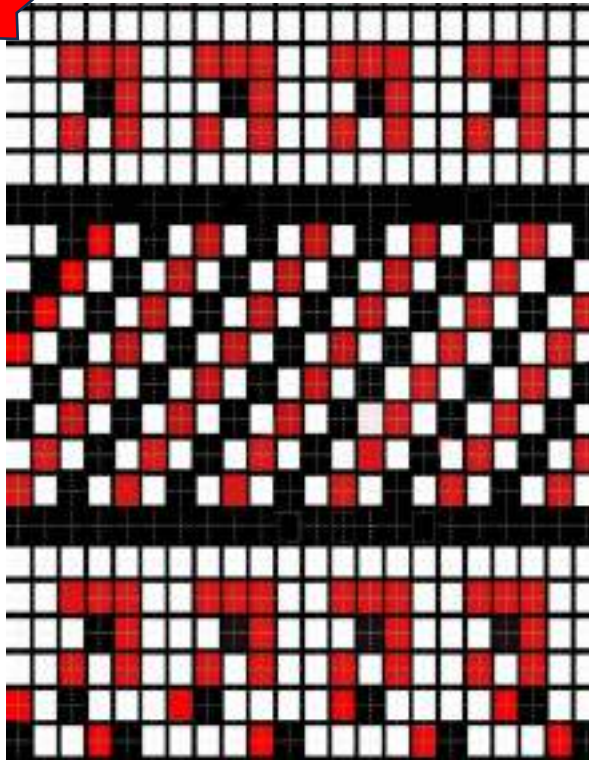

ภาพกิจกรรม
การประกวดการออกแบบลายผ้า

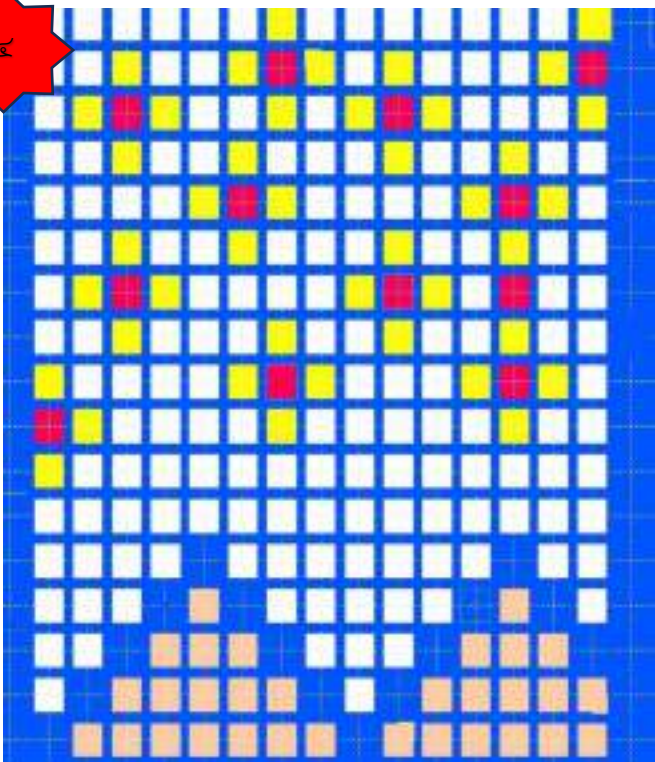
โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ชาติประสิทธิ์ประชาชนุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

ทุเรียน

ทุเรียนผลไม้
ทรงคุณค่าในทางสร้างเสริมสุขภาพ
การรับประทานทุเรียนอย่างถูก หนทางนี้
คือความหมายของวิถีชีวิตที่ดีงาม
และการบริโภคที่ดีมีสาระ การบริโภค
ทุเรียนอย่างถูก หนทางนี้คือการบริโภค
ทุเรียนอย่างถูก หนทางนี้คือการบริโภค
ทุเรียนอย่างถูก หนทางนี้คือการบริโภค
ทุเรียนอย่างถูก หนทางนี้คือการบริโภค
ทุเรียนอย่างถูก หนทางนี้คือการบริโภค

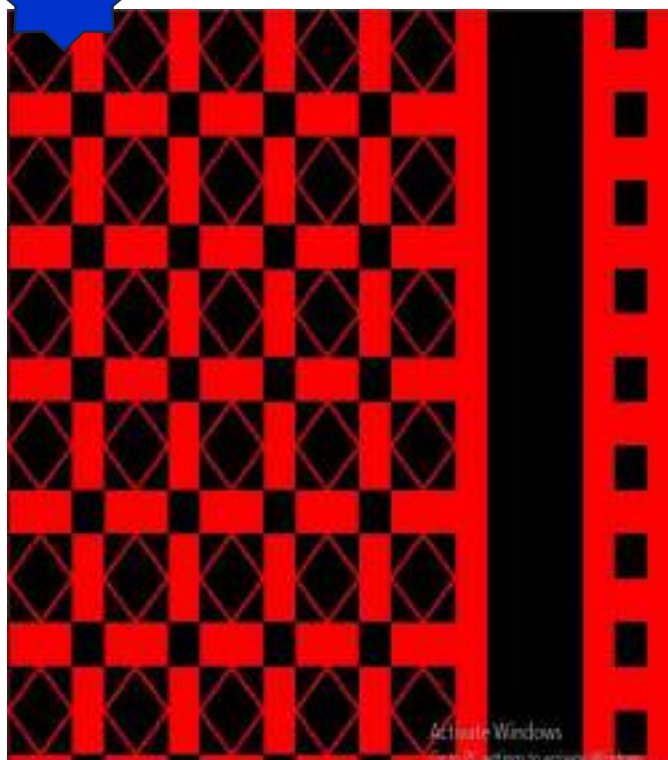
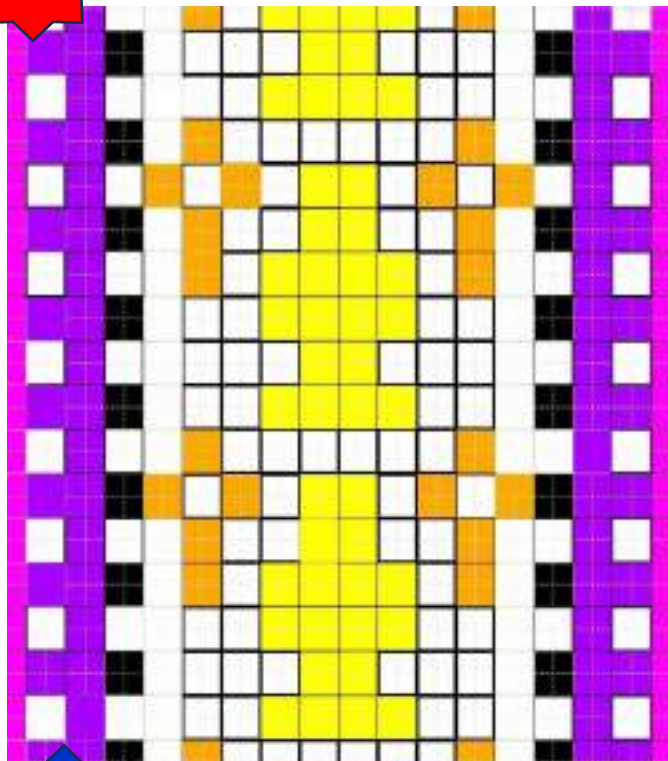

ลายดอกไม้
แรงบันดาลใจ

ลายดอก เป็นอีกหนึ่งลายผ้าที่มี
และผ้าชนิดที่ได้รับความนิยม ดอก
ฝักแว่นที่ขึ้นอยู่ตามลำธารและ
แม่น้ำมีให้เห็นทั่วไปในชนบท
ความละเอียดอ่อนและความ
กลมกลืนของดอกไม้สะท้อนให้
เห็นในลวดลายผ้า ซึ่งแสดงถึง
ความสามารถของช่างทอในการ
สร้างความกลมกลืนและสวยงาม

โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

รายงานผลการดำเนินโครงการ
สืบเสาะฯ สำนองสู่ชุมชน